

Romle Stenovn ved Kolind

Romle Stenovn er en flot stendysse fra den ældre bondestenalder. Den ligger ved Ebdrupvej i Kolind, på et tidligere landbrugsområde, der nu er et grønt område omkranset af boligbyggeri.

Det har ikke været muligt at finde en forklaring på det mærkværdige navn.

Dyssens rand er så ødelagt af nærgående pløjning, at det kan være svært at afgøre, om der er tale om en runddysse eller en langdysse. I vestsiden ses to randsten, og andre to i nordøst, men næppe på deres oprindelige beliggenhed. Bortset fra dem er randstenene væk, i hvert fald fra deres oprindelige plads. De er sandsynligvis blevet benyttet til byggeri i omegnen eller er blevet hugget til skærver og brugt til vejbyggeri, som det var skik sidst i 1700-tallet og første halvdel af 1800-tallet.

Til gengæld er højens midte med gravkammeret velbevaret, og den store og iøjnefaldende dæksten over gravkammeret får dyssen til trods ødelæggelserne i randen at fremtræde flot og imponerende. Til det hjælper også beliggenheden på det flade grønne område. Der er opsat informationstavle ved dyssens fod.

Den rest af højen, der er tilbage, måler ca. 15 x 20 m og er godt en meter høj.

Gravkammeret er femkantet og bæres af fire bæresten. Det måler 1,8 x 0,8 m. På grund af indskredet jord er højden i kammeret i dag bare knap en halv meter, men i sin tid har man måske kunnet stå oprejst der. Den store maleriske dæksten giver hele anlægget dets særpræg. Af gangen ind til gravkammeret er kun en enkelt sten bevaret, hvis da ikke to store jordfaste sten 3 – 4 m syd for kammeret har været en del af gangen.

I dækstenen ses en snes skåltegn, hvoraf en rigtig stor. Skåltegnene er typisk kommet til i bronzealderen og antyder, at dækstenen i hvert fald på det tidspunkt ikke har været dækket af jord.

Datering: Vore stendysser skriver sig typisk fra den ældre bondestenalder, fra omkring 3500 til omkring 3000 f. Kr. Et forsøg på en datering af Romle Stenovn kunne være mellem 3500 og 3200 f. Kr. Dysserne afløser som begravelsesform langhøjene som Barkær og Konens Høj, der tilskrives den tidligste bondestenalder fra 4000 – 3500 f. Kr, men der er selvfølgelig også tale om overlap fra den ene form til den anden.

Skåltegnene er sandsynligvis fra bronzealderen, d. v. s. mellem 2000 og 500 f. Kr. Skåltegnene anses normalt for at være symboler på solen, og bronzealderen er netop kendt for dyrkelsen af solen, jf. Solvognen.

Fund: der kendes ikke til fund fra Romle Stenovn, og der er så vidt vides ikke sket arkæologiske udgravninger af dyssen.

Datiden: Da Romle blev bygget gik havet meget højere op end i dag, og Romle blev opført på et næs mellem de to fjordarme, der i dag er blevet til Korup å og Maarup å, og som mandede ud i

Kolindsund. Landhævningen siden stenalderen har gjort, at Romle Stenovn nu befinder sig midt i et landfast område uden forbindelse til Kolindsund-søsystemet.

Skoven har været tæt og uvejsom, så samfærdselen har foregået over vand. Derfor findes de fleste bopladser fra stenalderen, lige som Romle, tæt på vand.

Landjorden var dengang dækket af skov, og bønderne benyttede sig af svedjebrug, hvor de brændte et stykke af skoven af og derefter dyrkede jorden på stedet, til den var udpint. Derefter blev et nyt stykke skov brændt af, nye marker blev anlagt, og bønderne flyttede sig naturligvis efter, hvor markerne og dermed afgrøderne var. Der var altså ikke tale om bofaste landsbyer, men netop begravelsesskikkene tyder på en bofasthed og tilknytningsforhold inden for et større område. Derfor følger anlægget af langhøje og dysser naturligt med overgangen til landbrug fra omkring 4000 f. Kr.

Bønderne har – måske i lige så høj grad som landbrug - ernæret sig ved jagt og fiskeri. De har haft husdyr som grise, geder, får og køer, der har gået på de forladte marker og i skoven.

Man siger om vore dysser, at de blev bygget for de få, men blev benyttet af mange. D. v. s. at dyssen blev bygget til at rumme en enkelt begravelse, helt givet af en meget fornem person, men senere kan der typisk være sket flere begravelser i højen, ofte i form af urnebegravelser. I Romle Stenovn kendes dog ikke spor af senere begravelser.

Romle Stenovn set fra Ebdrupvej i Kolind. Foto VFH 2020.

Romle Stenovns gravkammer med den imponerende dæksten. Foto VFH 2020.

Skrevet af Vilfred Friborg Hansen august 2020.